

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E - 35

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie jún 2014
Plénum

Uznesenia:

spisová značka	PL. ÚS 3/2014
sudca spravodajca	Ivetta Macejková
druh konania	Podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky Ústavný súd Slovenskej republiky rozhoduje o súlade zákonov s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	uznesenie - návrh odmietnutý
dátum rozhodnutia	12. februára 2014
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 125 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky čl. 130 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 144 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	<p>Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) podal na Ústavnom súde Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) návrh, ktorým sa domáhal zrušenia ustanovení § 15 ods. 2 zák. č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi v znení neskorších predpisov a § 30, 149 ods. 2 a § 372t OSP ako aj § 14a až 14c vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Svoj návrh odôvodnil tým, že predmetné ustanovenia sú v rozpore s viacerými článkami Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a tiež s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 14 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach.</p> <p>Najvyšší súd podal návrh v súvislosti s konaním, v ktorom v súlade s § 30 OSP odkázal účastníčku konania so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci na Centrum právnej pomoci.</p>
ratio decidendi	<p>Ústavný súd návrh predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí pléna ústavného súdu a najprv pristúpil k posúdeniu, či je vo vzťahu k návrhu oprávnený konať a rozhodnúť.</p> <p>Nedostatok právomoci ústavného súdu vo všeobecnosti predstavuje situáciu, keď sa navrhovateľ vo vzťahu k ústavnému súdu domáha niečoho, na čo ústavný súd nie je oprávnený, a to buď preto, lebo vôbec nie je spôsobilý viesť konanie o takej veci, alebo preto, že síce je oprávnený viesť také konanie, avšak nie je oprávnený rozhodnúť v tejto veci spôsobom, aký navrhovateľ požaduje svojím návrhom na začatie konania.</p> <p>Z označenia návrhu samotným navrhovateľom „Návrh podľa článku 125 ods. 1 písm. a) a b) v spojení s článkom 130 ods. 1 písm. d) Ústavy Slovenskej republiky na zrušenie...“ vyplýva, že ide o návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) a b) ústavy, pričom aj z odôvodnenia tohto návrhu vyplýva, že navrhovateľ sa domnieva, že ním napadnuté ustanovenia právnych predpisov sú „v rozpore“ s právnymi predpismi vyššej právnej sily.</p> <p>Pokiaľ teda ide o zodpovedanie otázky, či je ústavný súd oprávnený viesť konanie, ktoré navrhovateľ mienil svojím návrhom iniciovať, odpoveď je kladná.</p> <p>Ústavný súd sa následne zaoberal tým, či je zároveň aj oprávnený rozhodnúť v tejto veci spôsobom, aký navrhovateľ v návrhu na začatie konania požaduje.</p>

Z označenia návrhu, ako aj z jeho petitu, ktorým navrhovateľ žiada, aby ústavný súd nálezhosť vyslovil, že napadnuté ustanovenia „sa zrušujú dňom, ktorý Ústavný súd v náleze ustanoví“, je zrejmé, že navrhovateľ sa svojím návrhom domáha sa toho, aby ústavný súd napadnuté ustanovenia svojím rozhodnutím priamo zrušil.

Z čl. 125 ods. 3 ústavy však jednoznačne vyplýva, že ak ústavný súd v rámci konania o súlade právnych predpisov identifikuje nesúlad medzi právnymi predpismi uvedenými v čl. 125 ods. 1 ústavy, svojím rozhodnutím vysloví nesúlad týchto právnych predpisov, v dôsledku čoho príslušné právne predpisy nižšej právnej sily, ich časti, prípadne niektoré ich ustanovenia strácajú účinnosť. V prípade, že orgány, ktoré tieto právne predpisy vydali, neuvedú tieto právne predpisy do súladu s ústavou, resp. s iným právnym predpisom vyššej právnej sily do šiestich mesiacov od vyhlásenia rozhodnutia ústavného súdu, také predpisy, ich časti alebo ustanovenia strácajú platnosť po šiestich mesiacoch od vyhlásenia rozhodnutia ústavného súdu.

Ústavný súd teda v rámci konania o súlade právnych predpisov nemôže sám rozhodnúť o zrušení napadnutého právneho predpisu a nie je tak oprávnený rozhodnúť v tejto veci spôsobom, aký navrhovateľ svojím návrhom na začatie konania požaduje. Ak by hypoteticky ústavný súd v rámci konania o súlade právnych predpisov rozhodol o zrušení napadnutých právnych predpisov, atrahoval by tým právomoc, ktorú mu ústava nepriznáva, a teda by konal mimo právomoci zverenej mu ústavou (*ultra vires*). Z uvedeného vyplýva, že v danom prípade ústavný súd nemá právomoc o návrhu rozhodnúť.

Na tomto mieste je potrebné zdôrazniť, že v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania a nemôže vybočiť z rámca návrhu na rozhodnutie určeného navrhovateľom, nemôže rozhodnúť o niečom inom alebo navyše (s výnimkou situácie predpokladanej ustanovením § 40 zákona o ústavnom súde) a nemôže ani sám vykonať konverziu navrhovateľom chybné formulovaného petitu návrhu na začatie konania. Ústavný súd považuje za vhodné pripomenúť aj svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej zdôrazňuje, že nie je povinný odstraňovať nedostatky v podaniach navrhovateľov, keďže zmyslom požiadavky kvalifikovaného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom je, aby ústavný súd ako špecializovaný súdny orgán ochrany ústavnosti nebol neúmerne zaťažovaný nekvalifikovanými návrhmi a nekvalifikovaným prístupom účastníkov ku konaniu. Uvedené primerane platí aj pre súd, ktorý z hľadiska znalosti práva treba považovať za kvalifikovaný.

Legitimácia všeobecného súdu na podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov pred ústavným súdom je navyše podmienená tým, že podaniu návrhu musí predchádzať rozhodovacia činnosť takého súdu v zmysle § 18 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde. Zmyslom oprávnenia všeobecného súdu iniciovať konanie o súlade právnych predpisov pred ústavným súdom je odstránenie pochybnosti všeobecného súdu o ústavnosti konkrétneho ustanovenia, pred použitím ktorého všeobecný súd stojí, resp. ktorého aplikácia všeobecným súdom prichádza do úvahy. Účelom oprávnenia všeobecného súdu iniciovať konanie o súlade právnych predpisov teda nie je odstraňovanie jeho dodatočne vzniknutých pochybností o ústavnosti procesného ustanovenia, ktoré už v konaní použil a pred bezprostredným použitím ktorého opätovne nestojí, resp. odstraňovanie pochybností všeobecného charakteru o ústavnej konformite ustanovení, ktorých bezprostredná aplikácia všeobecným súdom neprichádza do úvahy.

Navrhovateľ však už vo svojom konaní § 30 OSP už aplikoval – odkázal navrhovateľku na Centrum právnej pomoci, ktorej bol následne právny zástupca (advokát) Centrom právnej pomoci aj ustanovený.

Pokiaľ ide o ostatné ustanovenia právnych predpisov napadnuté navrhovateľom, ktoré sa týkajú predovšetkým úpravy vzájomných vzťahov medzi právnym zástupcom a samotným Centrom právnej pomoci pri priznaní odmeny za právne zastupovanie v prípadoch, ak účastníkovi konania nebola priznaná náhrada trov konania súdom, v konaní pred najvyšším súdom nedošlo k procesnej situácii, v ktorej by prichádzala do úvahy ich aplikácia zo strany najvyššieho súdu.

Z uvedených dôvodov nie je možné považovať najvyšší súd za osobu oprávnenú napadnúť ústavnú konformitu predmetných ustanovení, keďže nie je splnený nevyhnutný základný predpoklad oprávňujúci všeobecný súd na podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov, a to požiadavka súvisu všeobecným súdom napádaných ustanovení s jeho rozhodovacou činnosťou.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ústavný súd návrh najvyššieho súdu odmietol.

**Odlíšné stanovisko
sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej.**

K odmietnutiu návrhu pre nedostatok právomoci

Ústavnoprávne vymedzenie právomoci ústavného súdu na konanie o súlade právnych predpisov v čl. 125 ods. 1 ústavy je jednoznačné, čo nakoniec potvrdila aj väčšina pléna ústavného súdu, keď konštatovala, že ústavný súd oprávnený viesť konanie, ktoré navrhovateľ mienil svojim návrhom iniciovať.

Väčšina pléna však na základe znenia petitu, dospela k záveru, že ústavný súd nie je oprávnený zrušiť napadnuté ustanovenia v návrhu označených právnych predpisov, ale len konštatovať ich nesúlad (s čím možno súhlasiť, avšak ústavný súd to mohol jednoducho „vybaviť“ tým, že by návrh v časti dožadujúcej sa navrhovateľom zrušenia napadnutých ustanovení označených právnych predpisov odmietol už pri predbežnom prerokovaní alebo by mu nevyhovelo). Nemožno však súhlasiť s tým, že ústavný súd uzavrel, že je síce oprávnený viesť konanie, na začatie ktorého podal navrhovateľ návrh, avšak nie je oprávnený rozhodnúť v tejto veci spôsobom, aký navrhovateľ svojim návrhom na začatie konania požaduje.

Nazdávam sa, že väčšina pléna si „zjednodušila“ posudzovanie predloženého návrhu len na jeho posúdenie na základe bodu 53 návrhu, pretože len tento považovala za petit, čím ho neodôvodnene zredukovala, pričom jasne formulované právne názory navrhovateľa k namietanému nesúladu napadnutých jednotlivých ustanovení označených právnych predpisov v bodoch 25, 34, 37 a v bode 46 návrhu podľa môjho názoru bolo potrebné považovať za súčasť návrhu na rozhodnutie, aj keď formálne neboli uvedené „na jednom mieste“ (takúto formálnu podmienku však ani ústava, ani zákon o ústavnom súde neustanovujú).

Ústavný súd sa už vo svojich rozhodnutiach vydaných v konaní podľa čl. 125 ústavy opakovane odvolával na materiálny prístup k ochrane ústavnosti (napr. PL. ÚS 9/2012, PL. ÚS 110/2011) a na materiálne chápanie právneho štátu (napr. PL. ÚS 3/09, PL. ÚS 16/06, PL. ÚS 6/09, PL. ÚS 3/2012), ktoré zjavne v tomto prípade neuplatnil, hoci by to bolo podľa môjho názoru namieste.

Rovnako sa nazdávam, že v tomto prípade nie je náležité argumentovať viazanosťou ústavného súdu petitom podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde, odvolávajúc sa výlučne na „senátnu“ judikatúru, pretože konania podľa čl. 125 a čl. 127 ústavy sú kvalitatívne odlišné. Navyše, ústavný súd sa v konaní o súlade právnych predpisov takto striktno viazanosťou petitu sám neriadi, keďže si ho v iných konaniach podľa čl. 125 ústavy už niekoľkokrát prispôbil (napr. PL. ÚS 12/05, PL. ÚS 99/2011), dokonca sám rozhodol o otázkach, na rozhodnutie ktorých podľa môjho názoru nemal právomoc (bod 3 výroku nálezu PL. ÚS 17/08).

Nevidím dôvod na to, aby ústavný súd pri odmietnutí návrhu pre nedostatok svojej právomoci pripomínal „senátnu“ judikatúru, ktorá sa týka povinného právneho zastúpenia v konaní podľa čl. 127 ústavy a absencie povinnosti ústavného súdu odstraňovať nedostatky náležitostí podania, vzhľadom na to, že na konanie ústavného súdu podľa čl. 125 ústavy sa, pokiaľ ide o zastupovanie, vzťahuje špeciálna právna úprava (§ 21 ods. 4 zákona o ústavnom súde) a navyše, návrh bol odmietnutý pre nedostatok právomoci ústavného súdu, a nie pre nedostatok zákonom predpísaných náležitostí.

K odmietnutiu návrhu ako podaného neoprávnenou osobou

Odôvodnenie rozhodnutia pléna nekorešponduje s dôvodom odmietnutia návrhu ako podaného neoprávnenou osobou, ale s (v súčasnosti už väčšinou pléna akceptovaným) dôvodom odmietnutia návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť (PL. ÚS 10/09, PL. ÚS 39/2011, PL. ÚS 14/2010, PL. ÚS 3/2012, PL. ÚS 111/2011), pretože sa argumentovalo nespĺnením požiadavky „*súvisu všeobecným súdom napádaných ustanovení s jeho rozhodovacou činnosťou*“, t. j. nedostatkom príčinnej súvislosti.

Odlíšné stanovisko sudcu Lajosa Mészárosa

Ústavný súd správne odmietol návrh najvyššieho súdu ako návrh podaný niekým zjavne neoprávneným v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, nemožno sa však stotožniť s úvahami odmietajúceho uznesenia o „nedostatku právomoci“ na prerokovanie predmetného návrhu.

Právomoc je v procesnom práve všeobecne vymedzená ako rozsah záležitostí, ktoré je súd oprávnený a povinný prerokovať a rozhodovať (porov. Winterová, A., a kol. Civilní

	<p>právo procesní. s. 23). Keďže ústavný súd je tiež súdnym telesom, ktoré sa v princípe spravuje zásadami civilného procesu, nenachádzam presvedčivé dôvody, aby preň platili iné princípy. Pri posudzovaní toho, či určitý návrh smeruje na (požaduje od ústavného súdu) prerokovanie a rozhodnutie takej záležitosti, nie je podľa mňa rozhodujúci vždy a za každých okolností petit, ale je potrebné vychádzať z celého obsahu návrhu, najmä z opisu rozhodujúcich skutočností a právnej argumentácie, na ktorej je určitý petit založený. Vada petitu je formálnym nedostatkom podania, na ktorého odstránenie ústavný súd môže, no aj nemusí vyzvať, no bez ďalšieho nemôže vylučovať právomoc ústavného súdu. Aj správne formulovaný petit môže byť formulovaný vo veci, ktorá nepatrí do právomoci ústavného súdu, a naopak, aj vo veci patriacej do jeho právomoci možno formulovať nesprávny petit.</p> <p>Rozdiel medzi oboma situáciami je zrejmy – pri nedostatku právomoci musí ústavný súd návrh odmietnuť, pretože tento nedostatok právomoci je neodstrániteľnou prekážkou (nedostatkom podmienok) konania. Naopak, vada petitu je v princípe odstrániteľnou procesnou prekážkou, o ktorej odstránenie sa navyše niekedy usiluje aj ústavný súd. Odmietajúce uznesenie však pomerne málo oboje procesné prekážky cituje súčasne a z jednej vyvodzuje druhú, pričom z ďalšieho textu odôvodnenia vyplýva dojem, že zmenou petitu by zrazu ústavný súd právomoc na konanie získal. To je podľa mňa v rozpore s povahou nedostatku právomoci ako neodstrániteľnej procesnej prekážky.</p> <p>Z obsahu návrhu je zrejme, že najvyšší súd sa na ústavný súd obrátil vo veci posúdenia súladu ním označených právnych predpisov nižšej právnej sily (zákon, vyhláška) s predpismi vyššej právnej sily. Také konanie jednoznačne patrí do právomoci ústavného súdu, pretože je upravené priamo v čl. 125 ústavy. Navrhovaným petitom najvyšší súd tiež nežiadal nič iné než to, aby ústavný súd zbavil uvedený právny predpis nižšej právnej sily jeho účinnosti a platnosti, čo sú následky, ktoré beztak nastávajú <i>ex constitutione</i> ako následok vyslovenia nesúladu. Najvyšší súd tak určite nežiadal od ústavného súdu konať <i>ultra vires</i>, ale len neobratne a nesprávne formuloval petit zodpovedajúci jeho návrhu (§ 37 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Za týchto okolností nemal ústavný súd vysloviť nedostatok právomoci na konanie, ale nanajvýš (ak vôbec), že návrh nespĺňa ustanovené náležitosti.</p> <p>Život práva prebieha medzi formálnosťou a materiálnosťou, pričom ústavný súd často a oprávnene vyčíta všeobecným súdom príliš formalistický výklad. Už socialistické súdy v judikáte R 30/1978 vyslovili tieto (vo svojej podstate protiformalistické) závery: „Návrhu, ktorým sa žiada, aby súd zrušil uzavretú zmluvu, nemožno vyhovieť. Je však povinnosťou súdu, aby žalobcovi poskytol... potrebné poučenie a viedol ho k takej formulácii návrhu, ktorá by zodpovedala ustanoveniam právnych predpisov a záujmom, o ochranu ktorých žalobca žiada.“ Teda nie nedostatok právomoci, hoci hmotné právo nedovoľuje súdu „zrušiť zmluvu“, ale len nesprávny petit.</p> <p>Keď vychádzam z predpokladu, že v predmetnej veci bolo odmietnutie pre nedostatok právomoci skutočne modalitou nefunkčného formalizmu, tak musím konštatovať, že ústavný súd takto oslabuje svoju legitimitu na kritiku formalizmu súdov všeobecných.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	Ústavný súd SR: I. ÚS 122/05, IV. ÚS 409/04, II. ÚS 358/2012

spisová značka	PL. ÚS 7/2014
sudca spravodajca	Ivetta Macejková
druh konania	Podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky Ústavný súd Slovenskej republiky rozhoduje o súlade zákonov s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	uznesenie - návrh odmietnutý
dátum rozhodnutia	26. marca 2014
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 2 Dohovoru č. 111 Medzinárodnej organizácie práce – Dohovor o diskriminácii (zamestnaní a povolani)
skutkový stav a základné fakty	Okresný súd podal na Ústavnom súde Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“)

	<p>návrh na začatie konania o vyslovení nesúladu ustanovení § 13 ods. 1 Zákonníka práce v znení účinnom do 30. júna 2004 s čl. Dohovoru č. 111 Medzinárodnej organizácie práce – Dohovor o diskriminácii (zamestnaní a povolani) (ďalej len „dohovor“).</p> <p>Okresný súd svoj návrh odôvodnil tým, že predmetné ustanovenie Zákonníka práce zakazuje diskrimináciu v pracovnoprávných vzťahoch len z presne stanovených dôvodov, zatiaľ čo dotknutý článok dohovoru zakazuje výslovne akúkoľvek diskrimináciu v pracovnoprávných vzťahoch. Ustanovenia Zákonníka práce tak podľa názoru okresného súdu obmedzujú zákaz diskriminácie uvedený v dohovore a sú preto v rozpore s touto medzinárodnou zmluvou.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.</p> <p>Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.</p> <p>Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.</p> <p>Podľa čl. 1 ods. 1 dohovoru na účely tohto dohovoru výraz „diskriminácia“ zahŕňa: a) akékoľvek rozlišovanie, vylučovanie alebo dávanie prednosti založené na rase, farbe pleti, pohlaví, náboženstve, politických názoroch, národnostnom alebo sociálnom pôvode, ktoré má za následok znemožnenie alebo porušenie rovnosti príležitostí alebo zaobchádzania v zamestnaní alebo povolani; b) akékoľvek iné rozlišovanie, vylučovanie alebo dávanie prednosti, ktoré má za následok znemožnenie alebo porušenie rovnosti príležitostí alebo zaobchádzania v zamestnaní alebo povolani, ktoré môže určiť zúčastnený členský štát po prerokovaní s reprezentatívnymi organizáciami zamestnávateľov a pracovníkov, pokiaľ také organizácie existujú, a s inými príslušnými orgánmi.</p> <p>Podľa čl. 2 dohovoru každý členský štát, pre ktorý je tento Dohovor v účinnosti, sa zaväzuje vyhlásiť a vykonávať vnútroštátnu politiku zameranú na presadzovanie rovnosti príležitostí a zaobchádzania v zamestnaní a povolani metódami primeranými vnútroštátnym podmienkam a zvyklostiam tak, aby sa odstránila akákoľvek diskriminácia v tomto smere.</p> <p>Podľa § 13 ods. 1 Zákonníka práce v znení účinnom do 30. júna 2004 zamestnancom patria práva vyplývajúce z pracovnoprávných vzťahov bez akýchkoľvek obmedzení a priamej diskriminácie alebo nepriamej diskriminácie podľa pohlavia, manželského stavu a rodinného stavu, rasy, farby pleti, jazyka, veku, zdravotného stavu, viery a náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, odborovej činnosti, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia okrem prípadu, ak to ustanovuje zákon alebo ak je na výkon prác vecný dôvod, ktorý spočíva v predpokladoch alebo požiadavkách a v povahe práce, ktorú má zamestnanec vykonávať.</p> <p>Podľa § 13 ods. 3 Zákonníka práce v znení účinnom do 30. júna 2004 na účely zásady rovnakého zaobchádzania podľa odseku 1 sa priamou diskrimináciou rozumie, ak sa so zamestnancom zaobchádza menej priaznivo, ako sa zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s iným zamestnancom v porovnateľnej situácii. Nepriamou diskrimináciou je navonok neutrálny pokyn, rozhodnutie alebo prax znevýhodňujúce zamestnanca v porovnaní s inými zamestnancami, ak tento pokyn, rozhodnutie alebo prax nie sú primerané a nevyhnutné a nemožno ich ospravedlniť objektívnymi skutočnosťami. Za priamu diskrimináciu alebo nepriamu diskrimináciu sa považuje aj pokyn na diskrimináciu zamestnanca.</p> <p>Ústavný súd predbežne prerokoval návrh okresného súdu na neverejnom zasadnutí a zistil, že návrh nespĺňa zákonom predpísané náležitosti, konkrétne neobsahuje odôvodnenie návrhu na začatie konania, ktoré by spĺňalo ústavno-právne požiadavky. Keďže § 13 ods. 1 Zákonníka práce v znení účinnom do 30. júna 2004 vypočítaval dôvody zákazu diskriminácie v pracovnoprávných vzťahoch len demonštratívne (pozri slovné spojenie „iné postavenie“), tvrdenie okresného súdu, že obmedzoval výslovne</p>

	<p>zákaz akejkoľvek diskriminácie uvedený v čl. 111 dohovoru zjavne nie je dôvodné. Návrh okresného súdu pritom neobsahoval podrobnejšie opísanie súvislostí medzi napadnutými ustanoveniami a ďalšími súvisiacimi ustanoveniami právnych predpisov reglementujúcich podmienky zákazu diskriminácie vrátane ustanovení medzinárodnej zmluvy, ktoré majú byť v zmysle návrhu referenčnými normami, ako aj uvedenie dôvodov, na základe ktorých dospel okresný súd k záveru, že v prípade, ktorý prerokúva a v súvislosti s ktorým sa obrátil na ústavný súd, nie je možný ústavne súladný výklad a aplikácia relevantných právnych noriem, keďže len stroho a izolovane prezumuje neústavnosť napadnutých ustanovení § 13 ods. 1 a 3 Zákonníka práce v znení účinnom do 30. júna 2004.</p> <p>Ústavný súd považoval za vhodné pripomenúť aj svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej zdôrazňuje, že nie je povinný odstraňovať nedostatky v podaniach navrhovateľov, keďže zmyslom požiadavky kvalifikovaného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom je, aby ústavný súd ako špecializovaný súdny orgán ochrany ústavnosti nebol neúmerne zaťažovaný nekvalifikovanými návrhmi a nekvalifikovaným prístupom účastníkov ku konaniu. Uvedené primerane platí aj pre súd, ktorý z hľadiska znalosti práva treba považovať za kvalifikovaný.</p> <p><u>Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ústavný súd návrh okresného súdu odmietol.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	Ústavný súd SR: PL. ÚS 9/2012, IV. ÚS 409/04

spisová značka	PL. ÚS 4/2014
sudca spravodajca	Lubomír Dobřík
druh konania	Podľa čl. 136 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky Ústavný súd Slovenskej republiky dáva súhlas na trestné stíhanie alebo vzatie do väzby sudcu a generálneho prokurátora.
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	uznesenie - návrh zamietnutý
dátum rozhodnutia	23. apríla 2014
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 145 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	<p>Generálny prokurátor požiadal Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) o súhlas na začatie trestného stíhania sudcu okresného súdu pre skutok právne kvalifikovaný ako prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zák. spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák.</p> <p>Tento prečin mal dotknutý sudca spáchať tým, že bezdôvodne fyzicky napadol poškodeného tak, že ho jedenkrát udrel päťou do oblasti tváre a keď poškodený ležal na zemi, druhý útočník ho mal odtiahnuť na iné miesto, kde ho mala skupina piatich mužov bezdôvodne kopať do celého tela, pričom jeden z týchto útočníkov poškodenému kľakol na krk a päťou ho mal opakovane udierať do oblasti tváre. Týmto konaním mali byť poškodenému spôsobené viaceré zranenia s primeranou dobou na liečby v rozsahu 4 týždňov.</p> <p>Sudca vo vyjadrení k žiadosti uviedol, že trestné stíhanie v danej veci je vedené snahou o kompromitáciu sudcu, pričom úlohou trestnoprávnej imunity sudcov je aj ochrana pred takýmito atakmi.</p> <p>V danom prípade podľa jeho názoru absentuje reálne podozrenie zo spáchania trestného činu, keďže opis skutkového deja je nepresvedčivý a aj samotný poškodený podal protirečivú výpoveď pri opise tohto deja ako aj osoby sudcu a zo záverov znaleckého dokazovania nevyplýva vzťah medzi popisovanými útokmi a zraneniami poškodeného. Okrem sudcu toho namietal, že trestné konanie bolo vedené tendenčne, keď boli vypočuté osoby, ktoré pre vzťah k poškodenému možno považovať za zaujaté, zatiaľ čo neboli vypočuté viaceré osoby, ktorých výpoveď by potvrdila jeho nevinu a neboli preverené skutočnosti, ktoré o tejto nevine svedčili.</p> <p>Samotná žiadosť pritom nebola dostatočne určitá, keďže generálny prokurátor žiadal o súhlas na trestné stíhanie pre skutok, ktorý právne kvalifikoval ako prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zák. spolupáchateľstvom podľa § 20 Tr. zák., avšak v závere odôvodnenia tejto žiadosti uvádza, že skutok bude právne kvalifikovaný ako</p>

	<p>prečin ublíženia na zdraví v súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 odsek 1 písm. a/ Trestného zákona spolupáchateľstvom. Okrem toho na inom mieste žiadosti uvádza, že by mohlo ísť aj o jednočinný súbeh prečinu výtržníctva „eventuálne“ so zločinom ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Tr. zák. v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. formou spolupáchateľstva.</p> <p>Napokon sudca poukázal na osobu poškodeného, ktorého motívom na označenie sudcu ako páchatela trestného činu mohlo byť zviditeľnenie sa na verejnosti a pritiahnutie záujmu médií, pričom trestné stíhanie vyhovuje aj ďalším osobám, ktoré sa snažili o jeho diskreditáciu.</p>
ratio decidendi	<p>Pri rozhodovaní o žiadosti na vydanie súhlasu na trestné stíhanie sudcu podľa čl. 136 ústavy ústavný súd vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vo vzťahu k niektorým skupinám a kategóriám osôb upúšťa od zásady rovnosti práva a pripúšťa výnimku z pôsobnosti trestného práva pre tieto skupiny a kategórie osôb v rozsahu a spôsobom ustanoveným ústavou a zákonom. Do tejto kategórie osôb patria aj sudcovia, pričom imunita sudcu má zaistiť predovšetkým nezávislosť jeho rozhodovania, posilňovať jeho občiansku odvahu rozhodovať v súdnych sporoch v konkrétnych prípadoch len na základe ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv. Imunita sudcu je teda zvláštne oprávnenie považované za jednu zo základných záruk sudcovskej nezávislosti.</p> <p>V konaní podľa čl. 136 ods. 2 ústavy postupuje ústavný súd v zmysle čl. 140 ústavy predovšetkým podľa všeobecných ustanovení § 18 až § 36 zákona o ústavnom súde a podľa osobitných ustanovení § 74e zákona o ústavnom súde upravujúce špecificky konanie o ďalšej disciplinárnej a inej právomoci ústavného súdu.</p> <p>Podľa čl. 131 ods. 1 druhej vety ústavy sa plénum ústavného súdu uznáva nadpolovičnou väčšinou všetkých sudcov. Ak sa táto väčšina nedosiahne, návrh sa zamietne.</p> <p>Podľa čl. 134 ods. 1 ústavy sa ústavný súd skladá z trinástich sudcov. Podľa § 4 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd je spôsobilý v pléne konať a uznávať sa, ak je na rokovaní a rozhodovaní prítomných aspoň sedem sudcov.</p> <p>Podľa § 4 ods. 3 zákona o ústavnom súde plénum ústavného súdu sa uznáva nadpolovičnou väčšinou všetkých sudcov. Ak sa táto väčšina nedosiahne, návrh sa zamietne.</p> <p>Na rokovaní pléna ústavného súdu bolo prítomných desať sudcov. Za návrh na vydanie súhlasu hlasovalo šesť sudcov a proti návrhu na vydanie súhlasu hlasovali štyria sudcovia. <u>Keďže plénum ústavného súdu v tajnom hlasovaní nedosiahlo ústavou a zákonom požadovanú väčšinu hlasov všetkých sudcov, návrh zamietlo.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	Ústavný súd SR: PL. ÚS 19/02, PL. ÚS 24/03, PL. ÚS 4/04

spisová značka	PL. ÚS 11/2014
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	Podľa čl. 129 ods. 2 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky Ústavný súd Slovenskej republiky rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	uznesenie - konanie zastavené
dátum rozhodnutia	7. mája 2014
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 1 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 30 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky čl. 31 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ ako neúspešný kandidát podal sťažnosť na neústavnosť a nezákonnosť voľby prezidenta Slovenskej republiky. Podľa názoru sťažovateľa došlo pri namietanej voľbe k porušeniu, resp. obchádzaniu zákonom stanoveného zákazu vedenia kampane mimo času vymedzeného pre volebnú kampaň, ďalej k prekročeniu maximálneho stropu výdavkov na volebnú kampaň a k viacerým ďalším porušeniam zákona rôznej intenzity

	<p>(porušenie volebného moratória, viacnásobné hlasovanie jedného voliča, kupovanie voličských hlasov).</p> <p>Sťažovateľ následne Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) oznámil, že svoju sťažnosť berie späť a žiadal, aby ústavný súd konanie o nej zastavil.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred Ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku alebo Trestného poriadku.</p> <p>Podľa § 96 ods. 1 prvá a druhá veta navrhovateľ môže vziať za konania späť návrh na jeho začatie, a to sčasti alebo celkom. Ak je návrh vzatý späť celkom, súd konanie zastaví.</p> <p><u>V súlade s citovaným zákonnými ustanoveniam ústavný súd konanie zastavil, keďže sťažovateľ vzal svoju sťažnosť späť.</u></p> <p style="text-align: center;">Odlišné stanovisko sudcu Lubomíra Dobríka.</p> <p>Konanie v tejto (volebnej) veci bolo ukončené rozhodnutím o zastavení konania na základe predchádzajúceho späťvzatie sťažnosti podľa § 54 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Aj keď konaniu o individuálnych sťažnostiach predchádza iné, niekedy (väčšinou) aj viacstupňové rozhodnutie orgánov verejnej moci (najčastejšie všeobecných súdov), napriek tomu ustanovenie § 54 zákona o ústavnom súde umožňuje ústavnému súdu, aby i napriek späťvzatiu individuálnej sťažnosti v konaní pokračoval, ak sa domnieva, že rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, proti ktorému návrh smeruje, mimoriadne závažným spôsobom porušuje základné práva alebo slobody sťažovateľa.</p> <p>Som toho názoru, že späťvzatie návrhu v konaní pred ústavným súdom upravené v ustanovení § 54 zákona o ústavnom súde je lex specialis viažuce sa na rozhodovanie o veci sťažnosti právnických alebo fyzických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Tento obsahuje aj všeobecné ustanovenia, ktoré sa vzťahujú na všetky konania pred ústavným súdom. Ustanovenie § 54 zákona o ústavnom súde však nie je zaradené medzi tieto ustanovenia, ale je zaradené medzi konania o sťažnosti právnických a fyzických osôb. Predmetná vec však nebola takouto sťažnosťou a išlo o rozhodovanie v otázkach verejného práva, kde je rozhodovacia činnosť ústavného súdu nezastupiteľná.</p> <p>Okrem formálnych nedostatkov, t. j. zastavenie konania v dôsledku späťvzatie návrhu, vidím nedostatky aj v odmietnutí zodpovedania otázky vo volebnej veci. Ústavný súd je jediným súdom oprávneným na preskúmavanie volebného aktu, inak povedané, preskúmanie slobodnej súťaže politických síl, ktorou sa pravidelne legitímuje a obnovuje verejná moc.</p> <p>Takýto proces je príslušný overiť v procese skúmania len ústavný súd. Takýto prieskum nie je schopný vykonať žiadny súd v hierarchii všeobecných súdov. Občan – volič má právo vedieť, či volebný akt bol vykonaný podľa pravidiel, aké vyplývajú z volebného zákonodarstva.</p> <p>Je podľa mňa nemysliteľné, aby niekoľko rokov prebiehala volebná kampaň a vôľa voliča bola ovplyvňovaná na úkor iných kandidátov. K týmto veciam bolo potrebné zaujať stanovisko, na čo však ústavný súd abdikoval. Z týchto dôvodov som proti rozhodnutiu o zastavení konania v tejto veci.</p> <p style="text-align: center;">Odlišné stanovisko sudcu Milana Lalička.</p> <p>Väčšina pléna sa bez patričného odôvodnenia diametrálne odklonila od svojej doterajšej rozhodovacej činnosti v otázke subsidiárneho uplatnenia Občianskeho súdneho poriadku v konaní pred ústavným súdom, keď judikovala, že „aj keď § 31a zákona o ústavnom súde ustanovuje v prípadoch, ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, primerané použitie Občianskeho súdneho poriadku alebo Trestného poriadku, neznamená to, že do rozhodovacej činnosti ústavného súdu možno bez ďalšieho vnášať jednotlivé inštitúty Občianskeho súdneho poriadku“ (PL. ÚS 1/09, ale aj v senátnej veci vyslovený podobný názor v uznesení sp. zn. II. ÚS 379/09 alebo II. ÚS 105/09) tak, ako to plénum urobilo v tomto prípade.</p> <p>Uplatnenie zásady oficiality, resp. zásady dispozitívnosti v jednotlivých konaniach pred</p>

	<p>ústavným súdom ovplyvňuje aj možnosť procesnej dispozície s návrhom, hlavne oprávnenie vziať návrh späť. Možnosť vziať návrh späť zákon výslovne pripúšťa iba v konaní o sťažnostiach podľa § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde v ustanovení § 54, okrem prípadu, ak ústavný súd rozhodne, že späťvzatie sa nepripúšťa.</p> <p>V konaní vo volebných veciach podľa § 59 a nasl. zákona o ústavnom súde sa však so späťvzatím návrhu vôbec nepočíta. Na základe argumentu per eliminationem možno tak dospieť k záveru, že v tomto konaní platí dispozitívny princíp iba pre začatie konania, ale potom sa už uplatňuje výlučne zásada oficiality, ktorá s možnosťou späťvzatia návrhu na začatie konania a zastavenia konania z tohto dôvodu vôbec nepočíta. Prevažuje totiž verejný záujem na ochrane zákonnosti a ústavnosti v celom procese prezidentských volieb.</p> <p>Z uvedených dôvodov malo plénum návrh navrhovateľa na jeho späťvzatie odmietnuť, pokračovať v konaní a vydať meritórne rozhodnutie.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>***</p>

Spracoval: JUDr. Igor Mihalik

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad sa zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.